

Forma patvirtinta
Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2011 m. birželio 15d. įsakymu Nr. IV-446
(Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2017 m. kovo 29 d. įsakymo
Nr. IV-510 redakcija)

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTO PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS KETVIRTOJI

(nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos sudarytojo pavadinimas kilmininko linksniu)

NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO VERTINIMO TARYBA A K T A S

2025-07-16 Nr. KPD-VL-489/1

data

Vilnius

vieta

Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (toliau – Taryba) s u d a r y t a
**Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktoriaus 2025-02-14 įsakymu
Nr. Į-36**

(teisės akto sudarytojas kilmininko linksniu, data, dokumento rūšis įnagininko linksniu, „Nr.“ ir jo registracijos numeris)

Taryba, s u s i d e d a n t i i š
pirmininko (-ės) Aleksiejaus Luchtano ir narių:
(vardas ir pavardė kilmininko linksniu)

**Algimanto Merkevičiaus, Gedimino Petrausko, Povilo Blaževičiaus, Lino Girlevičiaus, Ievos
Masiulienės,**

(vardai ir pavardės kilmininko linksniu, asmenis nurodyti per kablelį)

v a d o v a u d a m a s i Tarybos nuostatais, patvirtintais

**Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktoriaus 2019-10-17 įsakymu
Nr. Į-279**

(teisės akto sudarytojas kilmininko linksniu, data, dokumento rūšis įnagininko linksniu, „Nr.“ ir jo registracijos numeris, dokumentus nurodyti per kablelį)

n u s t a t o, kad:

1. Nekilnojamoji kultūros vertybė (toliau – vertybė) registruojama Kultūros vertybių registre
(toliau – Registras) kaip:

- ☒ pavienis kultūros paveldo objektas (toliau – objektas)
☐ kompleksinis objektas (toliau – kompleksas),
kurį sudarantys objektai registruojami savarankiškai
☐ kultūros paveldo vietovė (toliau – vietovė)

pažymėti tik vieną

2. Pavienis objektas yra: ☒ vieta ☐ statinys ☐ kitas nekilnojamasis
daiktas

(pažymėti tik vieną)

3. Komplexo dalys:

(kompleksą sudarantys objektai, jų kodai, priedo Nr.; objektus nurodyti per kabliataškį)

4. Vertybei suteikiamas pavadinimas su vardu ar vardais:

Kernavės senosios bažnyčios vieta

(pilnas vertybės pavadinimas; vardas, vardai suderinami su pavadinimu)

5. Vertybei suteikiamas pavadinimas:

bažnyčios vieta

(pagal Registro pavadinimų klasifikatorių)

6. Vertybė yra gyvenamojoje vietovėje ir (ne -) apima adresą objektą:

(gatvės pavadinimas ir jos tipas) (g., pr., bul., al., skg., aklg., skv., a., pl., kel., tak.)			(pastato) (Nr.)	(korpuso) (Nr.)
Kernavė (mstl.)	Kernavės sen.	Širvintų rajono sav.		
(gyvenamoji vietovė ir jos tipas) (vs., k., gelež. st., mstl., m.)	(seniūnija)	(savivaldybė ir jos tipas) (r., m., sav.)		

7. Vertybės (XV - XVIII a.;) vertingosios savybės yra:

7.1.3.2. buvusių komplekso dalių (statinių) liekanos ar jų vietos - **senųjų bažnyčių pamatai** (archeologinių tyrinėjimų metu atkasti ir eksponuojami pirmosios, du kartus perstatinės, ir antrosios senųjų medinių bažnyčių pamatai, krauti iš vidutinio dydžio, iki 0,5 m skersmens, lauko akmenų: ankstyvesnė bažnyčia buvo stačiakampė, orientuota R-V kryptimi, jos pamatai nesurišti skiediniu, o antroji bažnyčia buvo daug didesnė, maždaug 20x11 m dydžio, irgi orientuota R-V kryptimi, paremta dviem poromis ant lauko akmenų pamatų pastatytų stulpų, su siauru prieangiu V pusėje, prie įėjimo, ir su daugiakampe apside R gale, prie kurios P šono priglausta nedidele zakristija, šios bažnyčios pamatai jau buvo iš lauko akmenų ir plytų, sutvirtinti kalkių skiediniu; 1989-1991 m. archeologinių tyrimų metu fiksuoti 1739 m. statytos bažnyčios pamatai, jos viduje buvo aptikti ankstesnės bažnyčios ar koplyčios pamatų fragm., taip pat teritorijos Š dalyje surasti XIX a. datuojamos varpinės maždaug 5x5 m dydžio pamatai su molinėmis plytelėmis išklotomis grindimis; TRP 2; FF Nr. 2-4, 8-9, 13-14; 2013 m. ir 2025 m.);

7.1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai - **reljefas** (Neries dešinio kranto aukštutinės terasos kraštas kiek nuolaidėjantis P kryptimi, iš PV, P ir PR pusių supamas tarp piliakalnių esančių Neries slėnio raguvų, iš R - minėto slėnio griovos, kuria teka Kernavėlės upelis, iš Š toliau besitęsiančios aukštumos; teritorijos paviršius, o ypač P šlaitas paveiktas erozijos, viršus apardytas XIX a. statant mūrinę Riomerių koplyčią - mauzoliejų, laidojant mirusiųosius, 1989-1991, 1994 ir 2012 m. archeologinių tyrimų metu teritorijoje ištirtas bendras 714,2 kv. m dydžio plotas, šiuo metu didžioji teritorijos dalis dirvonuoja, centrinėje dalyje eksponuojami archeologinių tyrimų metu atidengti bažnyčių pamatai, įrengti takai ir aikštelės, kai kur auga reti lapuočiai medžiai, tik R šlaitas apaugęs tankiais lapuočiais medžiais ir krūmais; TRP; FF Nr. 1-14; 2013 m. ir 2025 m.); **kapai** (griautiniai žmonių kapai su įkapėmis ar be jų, laidoti daugiausia aukštiekninkai, dažnai lentiniuose karstuose, keliais horizontalais, galvomis V ar jai artima kryptimi; dalis kapų apardyta bažnyčių statybų ir perstatymų bei vėlesnių palaidojimų metu, dalis - XIX a. statant Riomerių koplyčią - mauzoliejų, 1989-1991, 1994 ir 2012 m. archeologinių tyrimų metu ištirta maždaug 400 palaidojimų, pastarųjų tyrimų metu manoma, kad aptiktas Š buvusio šventoriaus pakraštys; -; 2013, 2025 m.); **kultūrinis sluoksnis** (senosios bažnyčios vietos teritorijoje vietomis yra tamsios, pilkos žemės kultūrinis sluoksnis su įvairiomis įgilintomis struktūromis bei archeologiniais radiniais; kultūrinis sluoksnis apardytas įvairių žemės judinimo darbų metu, 1989-1991 m. archeologinių tyrimų metu atkasamų bažnyčių pamatų aplinkoje fiksuoti permaišyti sluoksniai su čerpių, vitražinių stiklų šukėmis, apsilydžiusių švininių langų rėmelių fragmentais ir kt., surasta pavienių XV-XIX a. radinių, 2012 m. archeologinių tyrimų metu teritorijos Š pakraštyje fiksuotas iki 0,6 m storio sluoksnis su pavieniais neolito, XIII-XIV a. Kernavės aukštutinio miesto bei vėlesnių laikotarpių radiniais, stulpavietėmis, ūkinėmis duobėmis; -; 2013 m. ir 2025 m.);

7.4. Artimiausios kultūros paveldo objekto teritoriją ar vietovę supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio vertingosios savybės - **objektas patenka į Kernavės valstybinio kultūrinio rezervato, Kernavės archeologinės vietovės - u.k. 37320 ir Kernavės Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės bažnyčios pastatų komplekso - u.k. 49100 teritorijas, R, Š ir V pusėse ribojasi su Kernavės senojo miesto archeologinės vietovės II - u.k. 24568, PPR - Kernavės piliakalnio II, vad. Mindaugo sostu - u.k. 3408, PV - Kernavės piliakalnio IV, vad. Pilies kalnu - u.k. 3411 teritorijomis (-; -; TRP; 2025 m.);**

7.5. Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius, kurie susiję su objektais ar vietovėmis - **manoma, jog pirmoji bažnyčia Kernavėje pastatyta maždaug 1420-1430 m. kunigaikščio Vytauto, jai suteikiant Mikalojaus vardą. 1496 m. Kernavės dvaro valdytoja Ona Mačkuvienė-Kareivaitė ją apdovanojo ir įsteigė altariją. 1522 m. bažnyčia buvo perstatyta. 1655 m. jai sudegus buvo pastatyta laikina, o 1674 m. nauja, tačiau jau 1698 m. inventoriuje nurodoma, jog bažnyčia dar nepašventinta, tačiau jau kiauru stogu, išdužusiais langais, suirusiomis grindimis. Todėl 1739 m. klebono Rogalskio rūpesčiu pastatyta nauja ažuolinių rąstų keturkampė, 9x5 sieksnių dydžio bažnyčia, išstovėjusi iki 1933 m. kol buvo perkelta į Krivonių k., Kaišiadorių r. (-; -; žr.: 15.2, 15.5; 2013 m. ir 2025 m.);**

(apibūdinimas, būklė, nuoroda į pridedamą fiksaciją, aprašymo data; nurodyti per kabliataškį)

(Tarybos akto, kuriuo anksčiau nustatytos vertingosios savybės ir apibrėžtos teritorijos ribos, data ir Nr.)*

8. Žemiau nurodyti kilnojamieji daiktai, saugomi pagal Kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą, yra kultūros paveldo statinio vertingosios savybės:

(kilnojamosios kultūros vertybės, jų kodai; nurodyti per kablelį)

9. Nekilnojamosios kultūros vertybės teritorijoje yra:

9.1. Pavienio objekto teritorijoje yra:

(pavienio objekto teritorijoje esantys vertingųjų savybių požymių turintys objektai; nurodomi per kabliataškį; arba priedo, kuriame jie pateikiami, Nr.)

9.2. Komplekso teritorijoje yra:

(komplekso teritorijoje esantys vertingųjų savybių požymių turintys objektai; nurodomi per kabliataškį; arba priedo, kuriame jie pateikiami, Nr.)

9.3. Vietovėje yra:

(į vietovę įeinančios vertybės, jų kodai; vertingųjų savybių požymių turintys objektai; nurodomi per kabliataškį; arba priedo, kuriame jie pateikiami, Nr.)

10. Vertybės vertingųjų savybių pobūdis ar jų derinys yra:

☒ Archeologinis	☒ lemiantis reikšmingumą		
☐ Povandeninis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas	☐ retas
		☐ svarbus	☐ unikalus
☐ Mitologinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas	☐ retas
		☐ svarbus	☐ unikalus

☐ Etnokultūrinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Architektūrinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Urbanistinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Želdynų	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Inžinerinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☒ Istorinis	☒ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☒ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Memorialinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Dailės	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Sakralinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Kultūrinės raiškos	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Kraštovaizdžio			
(galima pažymėti kelis)	(galima pažymėti kelis)	(pažymėti kiekvienam pobūdžiui tik vieną)	

11. Pavienio ar kompleksinio objekto, ar vietovės reikšmingumo lygmuo yra:

☒ nacionalinis ☐ regioninis ☐ vietinis

(pažymėti tik vieną)

12. Vertybės apibrėžtos teritorijos:

12.1. ribos yra:

Taško Nr., Atkarpa	Būdas	Tikslumas (cm)	Y (ordinatė)	X (abscisė)	Geokodas	Aprašymas
1	K	20	554691,81	6083530,53	kv2	
1-2	-	-	-	-		
2	K	20	554705,75	6083524,31	kv2	
2-3	-	-	-	-		
3	K	20	554711,27	6083520,66	kv2	
3-4	-	-	-	-		
4	K	20	554744,24	6083502,26	kv2	
4-5	-	-	-	-		
5	K	20	554756,78	6083493,86	kv2	
5-6	-	-	-	-		

6	K	20	554762,32	6083471,27	kv2	
6-7	-	-	-	-		
7	K	20	554759,95	6083443,14	kv2	
7-8	-	-	-	-		
8	K	20	554742,51	6083417,38	kv2	
8-9	-	-	-	-		
9	K	20	554737,70	6083383,42	kv2	
9-10	-	-	-	-		
10	K	20	554706,17	6083379,94	kv2	
10-11	-	-	-	-		
11	K	20	554680,47	6083372,62	kv2	
11-12	-	-	-	-		
12	K	20	554676,90	6083383,12	kv2	
12-13	-	-	-	-		
13	K	20	554669,61	6083392,10	kv2	
13-14	-	-	-	-		
14	K	20	554660,63	6083399,67	kv2	
14-15	-	-	-	-		
15	K	20	554632,85	6083413,42	kv2	
15-16	-	-	-	-		
16	K	20	554630,61	6083421,00	kv2	
16-17	-	-	-	-		
17	K	20	554632,29	6083430,82	kv2	
17-18	-	-	-	-		
18	K	20	554639,62	6083461,40	kv2	
18-19	-	-	-	-		
19	K	20	554643,90	6083470,88	kv2	
19-20	-	-	-	-		
20	K	20	554648,95	6083478,33	kv2	
20-21	-	-	-	-		
21	K	20	554658,18	6083483,14	kv2	
21-22	-	-	-	-		
22	K	20	554663,75	6083483,33	kv2	
22-23	-	-	-	-		
23	K	20	554669,98	6083492,00	kv2	
23-24	-	-	-	-		
24	K	20	554691,81	6083530,53	kv2	
24-1	-	-	-	-		

12.2. plotas yra:

13547,00 kv. m

13. Vertybės apibrėžta apsaugos zona:

13.1. nustatytas**:

[] apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis

[] vizualinės apsaugos pozonis

(pažymėti galima abu arba tik vieną)

13.2. apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio:

13.2.1. ribos yra:

13.2.2. plotas yra:

0 kv. m

13.3. vizualinės apsaugos pozonio

13.3.1. ribos yra:

13.3.2. plotas yra:

0 kv. m

13.4. apsaugos zonos plotas yra:

0 kv. m

13.5. [x] nustatyta, kad apsaugos zona nereikalinga***.

**14. Lietuvos Respublikos kultūros ministras, Dėl pripažinimo valstybės saugomu ,
Įsakymas, 2005-04-29, Nr. IV-190**

(sprendimas, kuriuo objektas ar vietovė paskelbti ar inicijuoti skelbti saugomais****)

15. Šaltiniai ir literatūra (archyvinė medžiaga, tyrimų ataskaitos, publikacijos ir kt.):

15.1. BALČIŪNIENĖ, Irena. XV-XVIII a. Kernavės žmonių dantų ligos. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1990 ir 1991 metais. Vilnius, 1992, t. 2, p. 127-130.

15.2. BALIULIS, Algirdas. Iš Kernavės praeities. Iš Musninkai. Kernavė. Čiobiškis. Vilnius: Versmė, 2005, p. 153-172.

15.3. BALTRAMIEJŪNAITĖ, Dovilė. Senosios bažnyčios vietos (24570) teritorijos, Kernavės mstl., Širvintų r. sav., 2012 m. detaliųjų archeologinių tyrimų ataskaita. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Paveldosaugos biblioteka, f. 39, ap. 1, b. 3857.

15.4. BALTRAMIEJŪNAITĖ, Dovilė; VENGALIS, Rokas; ir VĖLIUS, Gintautas. Kernavės senosios bažnyčios vieta. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2012 metais. Vilnius, 2013, p. 308-313.

15.5. GUDAVIČIUS, Edvardas. Kernavės žemė ir valsčius iki 1564-1566 metų administracinės reformos. Musninkai, Kernavė, Čiobiškis. Vilnius, 2005, p. 146-148(140-148).

15.6. IVANAUSKAS, Eugenijus. Monetos ir žetonai Lietuvos senkapiuose 1387-1850. Vilnius, 2001, p. 88-91.

- 15.7. JANKAUSKAS, Adolfas. Senujų Kernavės bažnyčių /Širvintų raj./ vietos archeologinių tyrinėjimų 1989 metais ataskaita. Lietuvos istorijos instituto rankraštynas, f. 1, b. 1661.
- 15.8. JANKAUSKAS, Adolfas. Senujų Kernavės bažnyčių vietos tyrinėjimai. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1990 ir 1991 metais. Vilnius, 1992, t. 2, p. 24-28.
- 15.9. JANKAUSKAS, Adolfas. Senujų Kernavės bažnyčių vietų archeologinių tyrinėjimų 1990 m. ataskaita /Širvintų raj./. Lietuvos istorijos instituto rankraštynas, f. 1, b. 1804a-1804b.
- 15.10. JANKAUSKAS, Adolfas; LUCHTANAS, Aleksiejus. Senujų Kernavės bažnyčių tyrinėjimai. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1988 ir 1989 metais. Vilnius, 1990, p. 138-140.
- 15.11. JANKAUSKAS, Rimantas. 1993-1995 m. kai kurių archeologinių kasinėjimų antropologinių ir paleopatologinių tyrimų duomenys. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1994 ir 1995 metais. Vilnius, 19993, p. 401-402(397-403).
- 15.12. JANKAUSKAS, Rimantas. Badania antropologiczne szczątków kostnych dawnych mieszkańców Kernawé. Kernavé – litewska Troja. Katalog wystawy ze zbiorów Państwowego Muzeum-Rezerwatu Archeologii i Historii w Kernawé, Litwa. Warszawa, 2002, p. 69-75(57-78).
- 15.13. KARNATKA, Gintautas. 15-17 a. kapinyno tyrinėjimai Kernavėje /Širvintų raj./ 1991 metais. Ataskaita. Lietuvos istorijos instituto rankraštynas, f. 1, b. 1827-1827a.
- 15.14. KARNATKA, Gintautas. 15-17 amžiaus kapinyno tyrinėjimai Kernavėje /Širvintų raj./ 1994 metais ataskaita. Lietuvos istorijos instituto rankraštynas, f. 1, b. 2589.
- 15.15. KARNATKA, Gintautas. 15-17 amžiaus kapinyno tyrinėjimai Kernavėje /Širvintų raj./ 1994 metais ataskaita. Kapų fotografijos. Lietuvos istorijos instituto rankraštynas, f. 1, b. 2590.
- 15.16. KARNATKA, Gintautas. XV-XVII amžiaus senkapio tyrinėjimai Kernavėje Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1990 ir 1991 metais. Vilnius, 1992, t. 2, p. 79-83.
- 15.17. Kultūros vertybės pagrindinis dosjė: A1476, Kernavės senosios bažnyčios vieta. Vilnius, 1999. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Paveldosaugos biblioteka.
- 15.18. LUCHTANAS, Aleksiejus; ir VĖLIUS, Gintautas. Archeologinių tyrinėjimų Kernavėje istorija. Musninkai, Kernavė, Čiobiškis. Vilnius, 2005, p. 49(43-51).
- 15.19. LUCHTANAS, Aleksiejus. Kernavės piliakalniai, piliavietė ir gyvenvietės. Kultūros paminklų enciklopedija: Rytų Lietuva. Vilnius, 1996, t. 1, p. 280-281(277-281).
- 15.20. VĖLIUS, Gintautas. Kernavės archeologinių tyrimų istorija. Atrastoji Kernavė. Kernavės archeologinės vietovės muziejaus katalogas. Vilnius, 2017, p. 37(27-49).

16. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka gali būti skundžiamas administraciniam teismui.

Taryba šiuo a k t u

☐	n u t a r i a, jog vertybei reikalinga teisinė apsauga.	
☒	n u t a r i a, jog turi būti patikslinti Registre registruotos vertybės duomenys	24570
(kodas)
☐	n u t a r i a, jog Registre registruotai vertybei tik apibrėžiama ar patikslinama apsaugos zona
(kodas)
☐	n u t a r i a, jog vertybei apsauga netaikoma	

PRIDEDAMA:

1. Apibrėžtų teritorijos bei apsaugos zonos ribų planas bei ribų pokyčių brėžinys, 2 lapai.
2. Kadastro žemėlapių ištrauka ir Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašas, 17 lapų.
3. Fotofiksacija (14 nuotraukų), 14 lapų.
4. 1998 m. planas, 1 lapas.

Pirmininkas

Aleksiejus Luchtanas

PASTABOS

* Pildoma, kai Taryba nutaria, jog Registre registruotai vertybei tik apibrėžiama ar patikslinama apsaugos zona

** Kultūros paveldo objekto apsaugos zonos ribos nustatomos paskelbtam ar inicijuotam skelbti saugomu objektui. Jeigu objektas inicijuotas skelbti saugomu, nustatytos apsaugos zonos ribos įsigalioja objektą paskelbus saugomu

*** Kultūros paveldo objekto apsaugos zonos ir jos pozonių ribos nenustatomos, jei jis yra draustinyje ar rezervate, taip pat nepaskelbtam saugomu ar neinicijuotam skelbti saugomu objektui bei Kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos zonų nustatymo taisyklių nustatytais atvejais

**** Pildoma, kai kultūros paveldo objektas ar vietovė yra paskelbti saugomais ar inicijuoti skelbti saugomais